

Bygga med BASTA

– Resultat från pilotprojekt RV49 Gustavstorp-Rude

Hur långt kan man "Bygga med BASTA" dvs. bygga och underhålla infrastruktur utan farliga ämnen? Den frågan ställdes i projektet med samma namn. I fyra pilotprojekt har användningen av farliga ämnen i material och kemiska produkter följts upp. Resultatet från pilotprojekt RV 49 Gustavstorp – Rude redovisas i detta infoblad. Projektet har bidragit med nya erfarenheter och kunskap om giffritt anläggningsbyggande.

Bygg- och anläggningsprodukter är prioriterade produktgrupper där kraftfulla insatser krävs för att uppnå miljökvalitetsmålet Giffri miljö. Fortfarande innehåller en alltför stor andel av byggprodukterna på marknaden ämnen med oönskade egenskaper. Trafikverket har ett implementerat arbetssätt och kravställande på farliga ämnen i material, varor och kemiska produkter för att minska kostnader och miljöpåverkan samt bidra till en Giffri Miljö.

Under 2012-2015 har Trafikverket tillsammans med Skanska, BASTA och IVL Svenska Miljöinstitutet genomfört projektet Bygga med BASTA för att ytterligare utveckla incitament och drivkrafter för ett giffritt byggande. Projektet ska framförallt fungera som inspiration och gott exempel för andra projekt. En arbetsmetodik för hur giffritt byggande kan bedrivas mer effektivt har utvecklats, exempelvis hur du kan arbeta med produktval, substitution och måluppfyllelse. Resultatet kan också användas för att utveckla kravställandet på framtida bygg- och anläggningsprojekt

Pilotprojekt ger kunskap och erfarenhet

Inom ramen för Bygga med BASTA har två pilotprojekt inom anläggning väg slutförts. Projekten är en underhållsentreprenad i driftområde Nordvärmland och ett investeringsprojekt RV 49 Gustavstorp-Rude. Ytterligare pilotprojekt inom anläggning järnväg pågår. I pilotprojekten har man mätt hur långt det i nuläget är möjligt att bygga utan kemiska produkter, material och varor som innehåller farliga ämnen. Resultatet av genomförda pilotprojekt ger en bra bild om nuläget och bidrar med viktiga erfarenheter för fortsatt arbete för att fasa ut farliga ämnen från anläggningsprodukter.

Inventering av kemiska produkter och material i projektet RV Gustavstorp-Rude, Malena Bengtsson och Johan Wahrby Trafikverket.

Trafikverkets krav på farliga ämnen i entreprenadupphandlingar

Farliga ämnen finns både i kemiska produkter och material och varor.

Trafikverkets krav på farliga ämnen återfinns i följande riktlinjer:
Kemiska produkter – granskningskriterier och krav för Trafikverket (TDOK 2010: 310)

Material och varor – krav och kriterier avseende farlig ämnen (TDOK 2012:22).

Trafikverkets kriterier för bedömning av material och kemiska produkter är harmoniserade med BASTA som är byggsektorns initiativ för att fasa ut farliga ämnen. Material och kemiska produkter klassas i olika grupper utifrån dess kemiska innehåll.

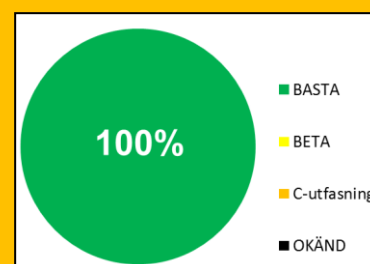

Läs mer om BASTA på www.bastaonline.se

Trafikverkets långsiktiga mål

Trafikverkets kemikalieanvändning ska vara långsiktigt hållbar. Material, varor och kemiska produkter ska ingå i giffria och resurseffektiva kretslopp. Människa och miljö ska inte påverkas negativt.

Inga farliga ämnen i Trafikverkets verksamhet - 100 % Grönt

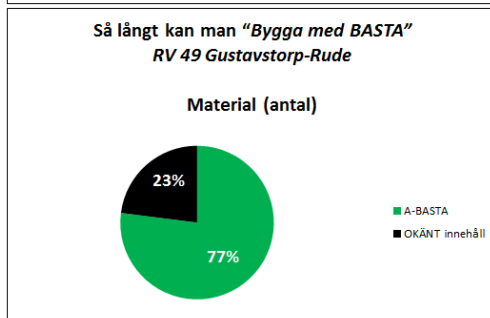
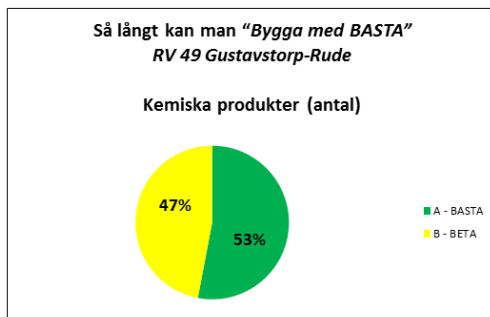

Projekt RV49 Gustavstorp-Rude

Väg 49 är en viktig förbindelse på Vätterns västra sida för trafiken mellan Bergslagen, Mälardalen och Västkusten. Den gamla vägen mellan Gustavstorp och Rude har dåliga siktförhållanden och är olycksdrabbad. Därför byggs vägen om delvis i ny sträckning inkluderande en bro och en trafikplats. RV49 utgjorde pilotprojekt till "Bygga med BASTA" under knappt ett år. RV 49 befann sig då mitt i byggproduktion vilket innebar att en del produktval inte gick av påverka. För att få en nulägesbild inleddes arbetet med en inventering av kemiska produkter och material som användes. Projektet följdes sedan fram till dess att anläggningen var färdigbyggd och öppnade för trafik.

Resultat i pilotprojektet

Genom ett aktivt och systematiskt kemikaliearbete går det att delvis bygga med BASTA, dvs. bygga och underhålla infrastruktur utan farliga ämnen. Under pilotprojektets gång fick vi kunskap om vilka produktgrupper som utgör de största utmaningarna. För kemiska produkter lyckades projektet bygga med BASTA till 53 %. För material och varor byggde man med BASTA till 77%.

Kemiska produkter

36 st. Total vikt: 850 ton.
Storvolymprodukter: sprängmedel och betong.

Material

39 st. Total vikt: 2600 ton.
Storvolymprodukter: halvvarm och varm asfalt.

RV 49 Gustavstorp-Rude

- 3,2 km ny väg (bredd 10,3-13,3 meter)
- Ny trafikplats med planskild korsning och uppförande av bro vid anslutning till väg 50.
- Kostnad beräknad till 71,5 Mkr.
- Utförandeentreprenad (väg), totalentreprenad (bro), entreprenör är Skanska.
- Byggtid 2013-2014

Johan Lundborg,
Skanskas engagerade
projektchef i RV 49
Gustavstorp-Rude.

Erfarenheter från projektet

- Det går att bygga en väg och bro utan kemiska produkter och material som innehåller utfasningsämnen.

- Ett aktivt produktvalsarbete ger stora vinster på flera sätt. Mer ordning och reda, säkrare kemikaliehantering och färre produkter som innehåller farliga ämnen. Pilotprojektet visar på möjligheter att minska antalet kemiska produkter innehållande riskminskningsämnen med omkring 20 procent.

- Trots ett aktivt produktvalsarbete kvarstår användningen av ett antal kemiska produkter innehållande riskminskningsämnen. Dessa återfinns främst i produkttyperna färg och ytbehandling, lim och tätningsmedel samt drivmedel. Dessa är en utmaning för fortsatt produktutveckling.

- Den stora utmaningen med material och varor är att få tillgång till verifierad information om innehållet av farliga ämnen. Bra dialog och tydligt kravställande gentemot materialleverantörer är en framgångsfaktor. Vid den inledande inventeringen hade projektet kännedom om innehållet för 40 % av materialen. Genom leverantörskontakter ökade andelen till 77%. Bedömningsystemen BASTA, Byggvarubedömningen och Sunda hus spelar en viktig roll i verifieringen av innehållet av farliga ämnen.

- Projektets bro projekterades i BIM. Attributet farliga ämnen infogades i BIM-modellen vilket visade på framtida möjligheter att administrera och förvalta aspekten farliga ämnen i anläggningen genom BIM.

- Engagerade projektmedarbetare med kunskap och förståelse för att giftfritt byggande är ett sätt att minska både miljöpåverkan och framtida kostnader är en framgångsfaktor.

På Trafikverkets webbsida finns information om krav på farliga ämnen i material och kemiska produkter. På webbsidan hittar du också fullständig projektdokumentation från Bygga med BASTA. www.trafikverket.se/kemikaliehantering

Har du frågor om projektet Bygga med BASTA eller Trafikverkets kemikaliehantering, kontakta Malin eller Malena:

Malin Kotake, Nationell samordnare material och kemiska produkter Malin.kotake@trafikverket.se

Malena Bengtsson, Miljöspecialist material och kemiska produkter Malena.bengtsson@trafikverket.se